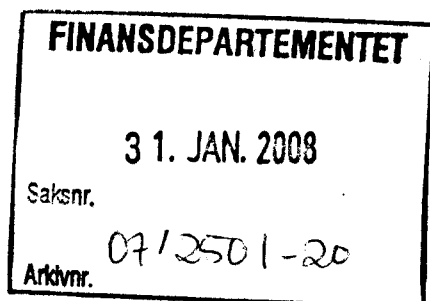

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo

Oslo 30. januar 2008

Høringsuttalelse – Individuell pensjonsordning

Det vises til Banklovkomisjonens utredning vedrørende individuell pensjonsordning¹ og høringsbrev fra Finansdepartementet, datert 19. desember 2007. Høringsfristen er satt til 31. januar d.å. Høringsuttalelsen er følgelig avgitt innen fristens utløp.

Norske Pensjonskassers Forening og De selvstendige kommunale pensjonskasser vil i det følgende komme med visse kommentarer relatert til kommisjonens forslag. Disse vil i primært være avgrenset til aspekter som vurderes som relevante for pensjonskassene. Våre bemerkninger avgis uavhengig av Banklovkomisjonens faktiske mandat.

Innledningsvis bemerkes det at Pensjonskasseforeningene er fornøyde med at Banklovkomisjonens forslag åpner for at private og kommunale pensjonskasser skal kunne tilby individuell pensjonsordning som innskuddspensjonsavtale etter lovutkastets kapittel 2. En slik løsning harmonerer med forsikringsloven² § 7-1 og denne lovens forarbeider. Dog følger det av forsikringslovens bestemmelser at pensjonskassen vil måtte søke konsesjon fra Kredittilsynet for å innlemme en individuell pensjonsordning i kassen. Det er kun alderspensjonen som vil være et obligatorisk produkt etter lovforslaget.

Det fremstår som rasjonelt ut fra et samordnings- og oversiktsperspektiv å tilby individuelle pensjonsavtaler i tilknytning til kollektivordninger. Presumptivt vil dette medvirke til at arbeidstagere med tjenestepensjon får en god oversikt over samlede pensjonsrettigheter til en hver tid.

Banklovkomisjonen har i utredningen, på side 77, lagt til grunn at pensjonskasser med ytelsesordninger skal kunne tilby individuell pensjonsordning uten forsikringselement og biometrisk risiko. Ved ytelsesordning etter foretakspensjonsloven³, som tjenestepensjon, vil det ikke være behov for å kreve forsikret innskuddsfritak ved uførhet⁴. Situasjonen blir motsatt for arbeidstagere med innskuddspensjon etter lov om innskuddspensjon⁵. Pensjonskasseforeningene slutter seg her til Banklovkomisjonens begrunnelse og konklusjon. Alminnelig innskuddspensjon i tjenesteforhold vil i mange henseender være en svakere pensjonsordning enn ytelsesordninger. Videre inneholder innskuddspensjonen normalt ikke en uføreytelse.

På mer generelt grunnlag antar Pensjonskasseforeningene at individuell pensjonsordning med et uføreforsikringselement ikke vil være særlig etterspurt. Dette gjør seg særlig gjeldende hensett den meget lave grensen for maksimalt årlig sparebeløp. Relateres et forsikringsprodukt til spareproduktet, så vil den årlige real sparingen være ytterligere begrenset. Etter Banklovkomisjonens forslag skal minimum 1/3 av sparebeløpet avsettes til alderspensjon. Dette vil gi i så fall lede til en marginal pensjonskapitaloppbygging.

¹ NOU 2007:17

² Lov av 10. juni 2005

³ Lov av 24. mars 2000

⁴ Det er dog åpnet for at innskuddsfritak kan avtales for en eventuell uførhet.

⁵ Lov av 24. november 2000

I utkastet § 4-2 har Banklovkommisjonen foreslått at pensjonskassen kan forvalte pensjonskapital knyttet til innskuddspensjonsavtalen sammen med kapital tilknyttet tjenstepensjonsordningen. Pensjonskasseforeningene finner forslaget velfundert og rasjonelt. Vederlag for kapitalforvaltningen kan avtales med kunden, alternativt skal en forholdsmessig andel av vederlaget dekkes. Det skal for øvrig føres særskilt konto for den enkelte innskuddspensjonsavtale. Pensjonskassen vil naturlig kunne kreve et gebyr for administrasjon av avtalen. Tilsvarende vil det kunne kreves gebyr for en eventuelt avtalt avkastningsgaranti.

Banklovkommisjonen har lagt til grunn at alderspensjonskapitalen ikke bortfaller ved innskuddspensjonsavtaler der kunden dør⁶, men det var dissens relatert til håndteringen av akkumulert kapital. Pensjonskasseforeningene deler flertallets oppfatning og finner det naturlig at systematikken i innskuddspensjonsloven § 7-4 følges. Det vises til flertallets resonnement i utredningens punkt 6.2.6.

Etter Pensjonskasseforeningenes oppfatning er det årlige maksimale sparebeløpet for lavt fastsatt. Dette burde ha vært vesentlig høyere, særlig hensett svake innskuddsordninger for et stort antall arbeidstagere og det faktum at store deler av befolkningen faller utenfor systemet med tjenstepensjonsordninger⁷. Videre vil betydelige grupper være uten full opptjening i folketrygden. For disse kan en individuell pensjonssparing i større omfang medvirke til bedret økonomi som alderspensjonist. Det er for øvrig vår oppfatning at maksimalt årlig sparebeløp burde ha vært fastsatt som en brøk av folketrygdens grunnbeløp. Dette ville ha motvirket en inflasjonsmessig reduksjon av det reelle sparebeløpet. Det burde også ha vært åpnet opp for pensjonssparing i ordningen ut over maksimalt fradragsberettiget beløp. Dette underbygges av hensynet til en rasjonell, oversiktlig og samordnet pensjonssparing.

De reelle skattemessige implikasjonene ved en individuell pensjonsordning er ikke lett tilgjengelige i Banklovkommisjonens forslag. Det årlige sparebeløpet medfører et fradrag i den alminnelige inntekten med skattesatsen 28 prosent. Innskuddet fritas fra formuesbeskatning. På det tidspunktet pensjonsytelsen kommer til utbetaling skal det svares skatt for alminnelig inntekt og personinntekt. Pensjonsytelsen skal inngå i grunnlaget for trygdeavgift og eventuell toppskatt. Det vil da måtte forutsettes en god kapitalavkastning på sparebeløpet for at individuell pensjonsordning skal være økonomisk attraktivt for den gruppen av befolkningen som nærmer seg pensjonsalderen. Dette forholdet er mindre synlig, noe som er uheldig da kommisjonens forslag reelt sett innebærer at pensjonsordningen vil kunne være direkte ugunstig for en betydelig gruppe. Det er usikkert hvor aktivt aktørene på tilbydersiden vil informere om dette aspektet.

Banklovkommisjonen har i utkastet § 2-4 lagt opp til pensjonsalderen 67 år. Som et utgangspunkt vil det være mer hensiktsmessig å vise til tidspunktet for uttak av alderspensjon fra folketrygden. Ved medlemskap i tjenstepensjonsordning kan dennes pensjonsalder legges til grunn. Det fremgår dog av utkastet § 2-5 at pensjonskapitalbevis ikke kan utstedes før fylte 62 år. Minste utbetalingstid er foreslått til ti år, gitt at beløpet er av ett visst omfang. Det kan avtales redusert utbetaling etter ti år med mottak av pensjonsytelse. Pensjonskasseforeningene slutter seg til dette.

Avslutningsvis bemerker Pensjonskasseforeningene at Banklovkommisjonen neppe har lyktes helt med siktemålet om "å gjøre lovutkastet så enkelt som mulig". Robustheten, som det også er vist til, er videre svekket ved at sparebeløpet er angitt i kroner og ikke som en del av grunnbeløpet eller andre indeksjusterte størrelser.

For Norske Pensjonskassers Forening og De selvstendige kommunale pensjonskasser,

Christer Drevsjø
Adv.

⁶ Dette er dermed et rent kapitaliseringsprodukt

⁷ Dette gjelder blant annet for uførepensjonister